

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دیرمخزن شورایی بر سلامت کشور

دستورالعمل خرید راهبردی بسته خدمات گروه مامایی غیر بارداری

کرده ارزشیابی، دیدهبانی بر مأمی سلامت

دستورالعمل خرید راهبردی بسته خدمات گروه مامایی

مقدمه:

این دستورالعمل براساس پروتکل و استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در راستای ایجاد انسجام و وحدت رویه فی مابین مراکز ارائه دهنده خدمت و خریدار خدمت روان درمانی موضوع تصویب نامه هیات محترم وزیران به شماره ۵۵۷۱۸/ت ۵۹۰۷۳ هـ مورخ ۱۴۰۰/۵/۳۱ تهیه و تنظیم گردیده است. به موجب تصویب نامه هیات محترم وزیران، سازمان‌های بیمه‌گر مکلف هستند نسبت به پرداخت ویزیت و خدمات پاراکلینیک مطابق با فرایندهای استاندارد ارائه خدمت، اقدام نمایند.

مستندات قانونی

- قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
- راهنمای بالینی و استاندارد ارائه خدمت قابل ارائه به زنان و مادران باردار و نوزادان توسط گروه مامایی-ماده ۴۵ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت-ابلاغی طی نامه شماره ۴۰۰/۱۱۳۹۸ د مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۹
- مصوبه " هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی بیمه سلامت کشور" - مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۱
- کوریکولوم آموزشی رشته مامایی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد
- آیین نامه تعیین حدود صلاحیت دانش آموختگان مامایی (کارشناسی و به بالا) (آخرین ابلاغیه)

ماده ۱: تعاریف و ازگان

وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دبیرخانه شورایی: دبیرخانه شورایی بیمه سلامت

معاونت درمان: معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تأمین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

سازمان های بیمه گر: سازمان های بیمه گر پایه (سازمان بیمه تامین اجتماعی-سازمان بیمه نیروهای مسلح -سازمان بیمه سلامت ایران)

ماما: کارشناس و کارشناس ارشد و دکتری مامایی (کارشناسی و به بالا)

ماده ۲: تعریف و تشریح موضوع بسته خدمت

دانش آموختگان رشته مامایی با ارائه مجموعه ای از خدمات بهداشت باروری - انجام مراقبت های دوران بارداری (قبل، حین و بعد) - انجام مراقبت های اولیه نوزادان و شیرخواران - ارائه آموزش و مشاوره سلامت جنسی و بارداری به زنان در حیطه وظایف تعیین شده برای ایشان - ترویج زایمان طبیعی و ایمن - سلامت باروری - تشخیص حالات غیر طبیعی در مادر، جنین و یا نوزاد تازه متولد شده - انجام اقدام اضطراری در حین بارداری و زایمان - ارجاع به موقع موارد غیر طبیعی مادر و نوزاد در جهت تامین و ارتقای سلامت زنان، مادران باردار و نوزادان ارائه خدمت نمایند.

ماده ۳: افراد مشمول دریافت خدمات

بر اساس استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت و گروه بندی ارایه شده در استانداردهای مذکور و با توجه به ماهیت خدمت قابل ارائه توسط گروه مامایی، مخاطب ارائه خدمات این بسته زنان خواهند بود.

ماده ۴: افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

با توجه به نوع خدمات بسته کارشناس، کارشناس ارشد و دکتری مامایی

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تامین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

ماده ۵: محل / مراکز مجاز ارائه خدمت

خدمات موضوع دستورالعمل بصورت سرپایی و در مراکز دولتی (مراکز خدمات بهداشتی و درمانی)، عمومی غیردولتی، خیریه و یا خصوصی قابل ارائه می‌باشند. به عبارت دیگر:

درمانگاه یا کلینیک بیمارستان جنرال و یا تک تخصصی زنان و زایمان، مراکز مشاوره مامایی و دفتر کار ماما پروانه دار

ماده ۶: گروه بندی و سرفصل خدمات بسته قابل ارائه توسط گروه مامایی

خدمات قابل ارائه به زنان که توسط ماما ارائه می‌شود شامل ویزیت، آموزش، مشاوره، مراقبت‌های پیش از بارداری بررسی سلامت زنان در سنین مختلف، تجویز دارو و درخواست خدمات پاراکلینیک (آزمایشات و تصویربرداری) می‌باشد.

*** خدمات مربوط به مادر باردار در دستورالعمل خرید راهبردی خدمات حین بارداری تا ۴۲ روز پس از زایمان به تفصیل بیان گردیده است.

بصورت کلی خدمات قابل ارائه (موضوع دستورالعمل) در گروه‌های ذیل دسته بندی می‌گردند:

۶.۱ خدمات ویزیت، آموزش و مشاوره (معاینه بالینی):

ویزیت کارشناس، کارشناس ارشد و دکتری بر حسب مصوبه سالانه تعرفه‌های بخش دولتی / غیر دولتی / خصوصی هیئت وزیران سرفصل مواردی که ماما در جلسه ویزیت معاینه، آموزش و مشاوره متناسب با نوع مراجعه کننده می‌بایست انجام دهد به شرح جدول ذیل است:

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تأمین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

نوع خدمت	زنان در سنین مختلف	زنان پیش از بارداری
ویزیت، آموزش و مشاوره	<ul style="list-style-type: none"> - اخذ شرح حال و تاریخچه سلامت کلی زنان در سنین مختلف - معاینه ژنیکولوژی از نظر وجود زخم تناسلی/نمای غیر طبیعی سرویکس - بررسی عفونت‌های جنسی - بررسی ضایعات خونریزی دهنده - بررسی مشکلات اورژنتال یائسگی - بررسی علائم و نشانه برای تشخیص زود هنگام سرطان دهانه رحم و غربالگری سرطان دهانه رحم (تهیه نمونه HPV پاپ اسمیر) - بررسی بیماری‌های پستان - بررسی عوامل خطر و غربالگری و تشخیص زود هنگام سرطان پستان - بررسی اولیه سلامت روان - آموزش و بررسی علائم و عوارض یائسگی (خونریزی غیرطبیعی، اختلال وازوموتور، اختلال روابط زناشویی و اختلالات دوره یائسگی و ...) - آموزش، مشاوره و بررسی رفتارهای پرخطر و عفونت - آموزش ورزش‌های کگل - آموزش خود آزمایی پستان - بررسی از نظر رضایت روابط زناشویی و انجام آموزش، مشاوره و ارجاعات ضروری 	<ul style="list-style-type: none"> - گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی "دهان و دندان، پوب پستان، شکم، اندام واژن و لگن" - بررسی اولیه سلامت روان - آموزش و مشاوره در خصوص فرزندآوری - پیشگیری از سقط - آموزش بهداشت فردی، روان، جنسی، دهان و دندان، تغذیه مکمل‌های دارویی - بررسی وضعیت سو مصرف مواد و الکل - آموزش قطع روش پیشگیری از بارداری - بررسی اولیه و مراقبت زوجین در معرض ناباروری - بررسی اولیه و مراقبت سلامت زناشویی زوجین - آموزش عوارض روش‌های پیشگیری از بارداری

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تأمین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

۶،۲. تجویز خدمات پاراکلینیک (بسته آزمایشگاه، بسته تصویربرداری و بسته دارویی)

۶-۳-۱ آزمایشات قابل درخواست / تجویز توسط ماما، متناسب با فرد مراجعه کننده:

SGPT -	CBC -	- تشخیص حاملگی (خون و ادرار)
SGOT -	TSH -	- درخواست بررسی HPV پاپ اسمیر
FSH -	FBS -	- آنالیز کامل ادرار و کشت ادرار
LH -	HBsAg -	- تیتر آنتی پادی ضد سرخچه
Blood Group /RH -	Prolactin -	- درخواست کشت ترشحات واژن
BUN/Cr -	Cholestrol -	- HIVAb-HIV - VDRL در رفتارهای پرخطر
BS -	GT -	
	GCT -	

۶-۳-۲ تصویربرداری قابل درخواست / تجویز توسط ماما، متناسب با فرد مراجعه کننده:

- ماموگرافی با کد ملی ۷۰۰۱۸۵ تا ۷۰۰۲۰۵ (مطابق استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستورالعمل خرید راهبردی تشخیص زود هنگام سرطان پستان)
- سونوگرافی پستان با کد ملی ۷۰۱۵۴۵ (مطابق استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستورالعمل خرید راهبردی تشخیص زود هنگام سرطان پستان)
- سونوگرافی رحم و ضامم با کد ملی ۷۰۱۶۵۵-۷۰۱۶۹۰

۶-۳-۳ داروهای قابل تجویز توسط ماما متناسب با فرد مراجعه کننده

داروهای قابل تجویز براساس دستورالعمل صلاحیت حرفه‌ای ماماها (پیوست) تعیین می‌گردد. در صورتی که فهرست مذکور تحت پوشش سازمان‌های بیمه‌گر باشد، به صورت بیمه‌ای و در غیر اینصورت به صورت آزاد قابل محاسبه و پرداخت خواهد بود.

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تامین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

صفحه ۶ از ۹
بخش پاراکلینیک نظام
۶
خوددرمانی با ابلاغی ماماها

- ۱- تجویز انواع ویتامین ها به صورت کپسول، قرص، شربت، قطره، پماد (تنها می توان ویتامین های گروه B را به صورت آمپول تجویز نمود)
- ۲- ترکیبات آهن و مواد معدنی به صورت کپسول، قرص، شربت، قطره خوراکی
- ۳- داروهای ضد درد شامل: هیوسین، استامینوفن، مفنایک اسید، دیکلوفناک، پیروکسیکام، ایبوپروفن، ناپروکسن، ایندومتاسین به صورت قرص، شیاف، آمپول، کپسول، پماد و ژل
- ۴- کلیه محلول های ضد عفونی
- ۵- محلول های تزریقی قندی ۵٪، قندی - نمکی، رینگر، نرمال سالین
- ۶- آنتی اسید و ضد نفخ (آلومینیوم ام جی، پانکراتین، دایجستو، دایمتیکون، فاموتیدین) به صورت قرص و سوسپانسیون
- ۷- انواع داروهای ضد تهوع و ضد حساسیت (پرومتازین، متوکلوپرامید، دیفن هیدرامین، آنتی هیستامین دکونژستان، اندانسترون) به صورت قرص، شربت، قطره و آمپول
- ۸- ملین ها شامل: بیزاکودیل، پسلیوم، سی لاکس، هیدروکسید منیزیم، MOM به صورت قرص، سوسپانسیون، شربت، شیاف، پودر و ...
- ۹- داروهای بی حسی موضعی نظیر لیدوکائین به صورت پماد، ژل
- ۱۰- ترکیبات پروژسترونی تزریقی و خوراکی
- ۱۱- قرص و آمپول مترژن (داخل عضله)
- ۱۲- کپسول ترانگزامیک اسید
- ۱۳- پنی سیلین و مشتقات آن شامل ویال های ۸۰۰۰۰۰، ۳-۳-۶، ۱۲۰۰۰۰۰، LA، آمپی سیلین (خوراکی)، سفالکسین خوراکی، آموکسی سیلین (خوراکی)، سفیکسیم، اریترومايسين، کلوزاکسیلین با رعایت ملاحظات تشخیصی مثل حساسیت به پنی سیلین و سابقه آلرژی
- ۱۴- قرص های نالیدیکسیک اسید و سیپروفلوکساسین منوط به نتیجه کشت ادرار
- ۱۵- کرم واژینال (کلیندامایسین/کلوتریمازول/نیستاتین/میکونازول/تریپل سولفا/مترونیدازول)
- ۱۶- مترونیدازول قرص خوراکی
- ۱۷- ویتامین B ۶ خوراکی

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تامین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

- ۱۸- پمادهای ضد التهاب و خارش، پماد کالامین D، تریامسینولون NN، تریامسینولون، هیدروکورتیزون، کالاندولا
۱۹- فلوکونازول به صورت قرص و کپسول
۲۰- آسیکلوویر به صورت پماد و قرص
تبصره: خدمات و بسته دارویی قابل تجویز توسط گروه مامایی، در صورت عدم پوشش بیمه‌ای براساس ضوابط فعلی سازمان‌های بیمه‌گر قابل محاسبه و پرداخت خواهد شد.

۶,۳ خدمات تشخیصی درمانی متناسب با صلاحیت حرفه ای

عنوان خدمت	کد ملی خدمت
تهیه نمونه HPV پاپ اسمیر	۵۰۱۷۹۲
تهیه کشت ترشحات واژن	۸۰۰۰۲۰
خارج کردن IUD یا وسیله داخل رحمی پیشگیری از بارداری	۵۰۱۸۶۵

ماده ۷: فرآیند ارائه خدمت

الف) ارائه خدمات مامایی در شهرها یا صندوق‌های مجری برنامه پزشک خانواده و یا نظام ارجاع جمعیت هدف این دستورالعمل که تحت پوشش هر پزشک خانواده/ پایگاه ارائه خدمات سلامت است، با ارجاع پزشک خانواده یا مراجعه مستقیم به مامای همان مرکز، با ثبت در سامانه‌های مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به ارائه خدمات مطابق با این دستورالعمل اقدام نماید.

ب) ارائه خدمات مامایی در شهرها یا صندوق‌های خارج از برنامه پزشک خانواده و یا نظام ارجاع با مراجعه مستقیم جمعیت هدف این دستورالعمل به ماما، و با ثبت در بستر الکترونیک/سامانه مربوطه نسبت به ارائه خدمات مطابق با این دستورالعمل اقدام نماید.

ماده ۸: نظام پرداخت

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تأمین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					

۱. هزینه‌های مراقبت‌های سرپایی و خدمات تشخیصی و درمانی مامایی بر اساس این دستورالعمل در بخش دولتی با سهم ۷۰ درصد سازمان بیمه‌گر پایه و ۳۰ درصد فرانشیز بیمار تحت پوشش بیمه خواهد بود.
تبصره: مابه‌التفاوت تعرفه بخش دولتی با سایر بخش‌های ارائه خدمت بر عهده بیمار خواهد بود.
۲. خدماتی که مطابق این دستورالعمل و خارج از بسته پزشک خانواده (براساس نسخه ۰۲ و آخرین اصلاحیه) به جمعیت هدف در هر مرکز/پایگاه سلامت ارائه می‌گردد، جداگانه قابل محاسبه و پرداخت می‌باشد.
۳. کلیه قوانین و مقررات مربوط به کاهش یا حذف فرانشیز، قابل تسری به این دستورالعمل خواهد بود.
۴. کلیه دفاتر و مراکز ارائه خدمات مامایی جهت ارائه خدمات مطابق با این دستورالعمل ملزم به عقد قرارداد با سازمان‌های بیمه‌گر خواهند بود.
۵. جهت پرداخت و کاهش فرانشیز براساس شرایط فعلی سازمان‌های بیمه‌گر تبادل اسناد صورت گیرد.

نام سازمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان برنامه و بودجه	وزارت اقتصاد و دارایی	سازمان نظام پزشکی
امضا					
نام سازمان	سازمان تأمین اجتماعی	سازمان بیمه سلامت ایران	سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح	کمیته امداد امام خمینی (ره)	دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت
امضا					